

Sungngayad kan Gunu

Hatun um-umag a hatu, nu an-anon ji naka-asawan Sungngayad kan Gunu.

Si Sungngayad, inggaw ji sunud na un Jumagajag. Kit si Jumagajag, kavyagyan payon jajit inggaw hinat, noka, Pantikyan. Ngim gapu ta inamin jan al_{an} jajin tawid ja un kaja-anan a gusi kan ja masilap un ullayaw kan ja panay, aji kad siyaji ji ina unujon. Jumatong kad hi Jumagajag hiji, mamakpaklong jajin noka, asan ja atjan. Tatta, planuwon ud Jumagajag un umoy sulungon Pantikyan.

Ot tunggal kanun sol_{ag}, suma-al_{kanus} Jumagajag ngim masigud un masukalan, isu nga jogjogon ja kad, na-id mapu-ut ja si manal_{nana}. Noka ji vutikona tay agsan ja ngarud tigammu ji sikreton a-ayyona. Namingsan, osan al_{algaw}, osan lavi, jummatong kanu umvos ot nasigud man, jinogjog jajit tagu a ta apaman a awad gumiyak a asu on, ija ilan kad, siya si Jumagajag. Ot nasukalan ja ji a-ayyon Jumagajag nga mangngunud gayam hi joplas nga kumamod sijin lamut sijit vyalliti un nan-uyya-uy. Aji kad siyaji ji a-ayyona. Ot amin jijit sinul_{vung} na, say-ang na, italu na kanus ji, osjit lamut jijit noka un nangaw-as hijit lukung hijit jovy_a. Aji kad siya jit ayona. Nasukalan kanun jajit tagu ot ija kanu nangkopya si sallung, nga sallungun ja jit adjin a-a-ayyona ta sinatsat ja jit noka ngim inggaw akit un vinun-an ja tapnu apag-isun kumamod mapultul_{kad} matokjag kad makna si sallung.

Osan lavi kanu, tuttuwa ta summa-al_{kanu} si Jumagajag ot jogjogon jajit tagu. Ot tigammu jan hiya jin ayona ot jogjogon ja. Gapus kumamakam, piya-onan mamvutik a jagus, nangoy kanu payon hit a-ayyona ot mangkising hin lamut man, napultul_{jit} lamut a nangkisinana ot natokjag, nakna si sallung. Ot hajiton, innala ja si Jumagajag ot injalan ja sin vovoloy. Ot jatuman ja on a tay patayon ja.

Awad pay kanu jit tagun noka ya insavid na jit gaman nas jit sallung, agsan ja tigammu nga ma-ukan a ma-ukasan a ta masatsat a masatsat jit takud. Hat gawan ji lavi kanu, ija mangkakan, na-id mit ngarud nanvyantay kan hiya. Pumilkas kanu sit Jumagajag ot manvutik. Mampa-uli ja man, na-id jit Jumagajag umvos.

Ot tatta, si Vyangguk kanun osan navilog a kavigan a manodjak a iVyanaw, siya kanud nangjas si alid na ot hali, yom-og na kanun jogjogon. Ngumokngokngok hi Vyangguk a noka, awad kanu jajit vulun na un mituntun-ud. Manolpa jajit ujum. Ot si Vyangguk kanu payon jan nakasikmat kan hiya ustun lukung Malakagaw ot innala ja jit ulun ud Jumagajag tay pinatoy ja.

Kit inggaw mit jit sunud na un Sungngayad. Ot ina kanu anapon, ot nangoy hitun jagsiyan ud Vyanaw. Jumatong man hiji, inggaw jinatong na si Gunu un manakju. Ot pumipintas kanu nangila na kan Gunu tay mantattalu si Sungngayad hijit annat a pon-ad jijit lullu-ut, kakkayu. Miviyatug kanu kan Gunu ot lumayug ot jukma-ana kanus Gunu. Manpakuy omya si Gunu. “Aji ka manpakuy ta adtun piya-ok ivyaga kan sika,” kana kanu.

“Sin ngajan kad nat piya-om a ivyaga?”

“Piyok a asaw-on sika,” kana kanu ot gapu ta gwapu kanu ji nangilan ud Gunu, nipasavot ji ayat na. “Win a, nu piya-onak kan sika, piya-ok mit sika. Nu tuttuwan piya-onak un asaw-on, mantun-ud ta, manalan ta sin vovoloy. Ta ika ivyagas jajit, noka, manakom ku, kan ika manparang hijat lallakay Vyanaw,” kana kanu ot nantun-ud ja kanun kaysan hi vovoloy.

Jumatong ja man hin voloy, jit vovoloy, lumanayug kanu jajit tagu un ija avton ji.... Ta tigammu ja a kit vusul si Sungngayad. Ngim man-ugud si Gunu, “Asan yu ila-usan. Ginagayamak kan hiya un piya-onak asaw-on, ot inannugutak tay piy-ok mit pay osya,” kan kanun Gunu ot na-ija lawa jit nokan jit tagu.

“Sigi, kana ngarud situ, Sungngayad, nu talagan piy-om asaw-on hi Gunu, manalan ka ta ika mangala si masilap. Kit hajin ka-anjun ji masilap winnu ullayaw a kaja-anan, miputiput sijit pon-ad jijit jakol a kayu, kit itaku man-a-avot situn Lamunan,” kan ja kanu. Tay hiyad a-ayyon ja naton tay umoy jas nat Jay-as, tay ajun kavyagyan ji... winnu ajun iVyanaw hinat Jay-as man. Siya kanu jit ija, noka, ta si Sungngayad kad Ivinungan.

“Un,” kana kanu.

“Ot nu kalpasan ji tulun al-algaw, man-a-avot takus ji,” kan ja kanu.

Aji kad innalan Sungngayad jajit mamalong-ag na. Inggaw pay jajit ispiker na winnu para ugud na, sit lallakay ja kama pay hitun Vyanaw.

Nan-a-avot ja man kanu hiji, iputiput ja jit annat, ulla^yaw, hi pon-ad ji kayu, nakulang a ta aji na ngarud, akit ngarud jit nantotovok ja. Akit jit initvok ja ta na-id mangjasan ja on hi kaja-anan a ulla^yaw usjajin masilap.

Ot tumun-ud kanu jajit iLikuwan, “Hatu kad, ta kummawad tun noka ta ma-id mangal-an mi on, mangnga-asi kayu ta jog-an min lawa si kaja-anan a gusi, un hajit kinolko^lvyasa kan kamas kallugung a gusi, un kaja-anan,” kan ja kanu. Ot nalyad jaji iVyanaw.

Kaysan ja kanus jin kapon hinat Likuwan ot — hinat Vinungan kak kuma vokon a Likuwan --kapon hinat Vinungan ot kaw-on ja ji asawan ja Sungngayad kan Gunu. Ot ma-avus kanu jit volayon, tay na-ala na kanu un juwan al-algaw ji volay. Ot mipakatlu man, pinalanusan ja pay yan jaji iVyanaw tay amod ji ayat ja tay na-ikamang ja si iVyanaw.

Ot manalan ja kanu man, innala ja jit gusi un kolko^lvyasa kin kalkallugung. Ot nangoy ja kanus tun Jupagan ot kan jas tun Volang ot managaja jas tun vilig a lumam-ag ja kad umusjung payon hitun kapon Vyanaw. Ot inggaw ja man sin tagad-an, na-ikajus kanu jit nangawit jit kolko^lvyasa un gusi ot nitupak jit annat a gusi, siyad navtakana. Nga impangajan ja jin lugar a hiyaji ustun Volang un Kolko^lvyasa sin satun tapnu asan ja mali-uan jin gusi un kama kolvyasa osya isu nga siyat kan ja un kolko^lvyasa.

Haji osa mit, aji kad manalan ja, inawit ja jit kalkallugung a gusi. Umisjung ja man situn Kinablilan kapon hitun *Mother Banao*, man-illong ja akit ot manpulpulusan jit juwa jit kalkallugung a gusi a ta man-innapal ja on a tay navtak kanu jin osa. Hajin manginginnammijan ja, nalibsutan ja umvos jit gusi ot navtak umvos situn lugar a hiyaji nga inpangajan jan Kalkallugung sin satun ta siyad navtakan jit gusi un kalkallugung.

Siyad, ay, haji un ngajan ji lugar a haji, inggana sin satun, ipangajan jan Kolko_lvyasa jin nakavtakan jit sinanko_lvyasa un gusi, ot hajin Kalkallugung mit, impangajan ja un Kalkallugung tay siyan navtakan jin kinalkallugung a gusi.

Ot siyaji jin ka-istorya-an ji naka-asaw-an ud Sungngayad kan Gunu. Ot siyaji jin patinggan ji istorya na, un um-umag na.

Recorded on December 4–5, 2006, in Kalinga, Philippines

Oral account by Barcelon Panabang

Transcription and Translation by Scott M. Saboy & Lawrence A. Reid

Assisted by Warren Panabang

Recorded and supervised by Michiyo Yoneno-Reyes

<http://www.ioc.u-tokyo.ac.jp/~yoneno/database.html>